

МІСЦЕ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ В ПРИЛУЧЕННІ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ
КУЛЬТУРИ / ЗА МАТЕРІАЛАМИ КОНКРЕТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ /.

СИДОРЕНКО А.І.

В умовах сучасного розвитку політичного і економічного життя країни, відродження духовної і національної культури важливе місце належить публічній бібліотеці, одним з основних завдань якої є прилучення населення до активного використання духовного потенціалу літератури з метою глибокого вивчення культурних надбавь нації.

Основу діяльності бібліотек у данному напрямку виконують фонди української книги, краєзнавчі фонди, які складають документну базу національно-культурного відродження.

Дослідження цієї проблеми дозволило виявити обсяг, склад краєзнавчих фондів, їх використання, інтереси і потреби читачів, а також визначити деякі пріоритетні напрями діяльності публічних бібліотек по національно-культурному відродженню.

За результатами дослідження виявлено, що обсяг краєзнавчого фонду публічних бібліотек півдня України складає від 500 до 9000 примірників, що становить 0,2% - 3,2% від загальної кількості. Співвідношення галузевої структури бібліотечного і краєзнавчого фонду публічних бібліотек свідчить про їх нескладність. Доля суспільно-політичних, природничих краєзнавчих документів вище, а краєзнавчих документів з техніки, сільського господарства, мистецтва, а також художньої краєзнавчої літератури нижче долі відповідних документів у фондах бібліотек в цілому.

Краєзнавчий фонд обслідуваних бібліотек включає переважно книги /більш, ніж 50% / і брошури /від 20 до 32% /. Незначне місце посідають картографічні видання /0,3% - 0,9% /

і віднофотофодокументи / %, 5% - %, 8% /. Як свідчать дані, основною краєзнавчою фонду публічних бібліотек є документи, видруковані в останні 20 років. Це науково-популярні і довідкові. Майже відсутні випускні, учбові видання про край, а бібліографічні посібники складають тільки 1,5%.

Дослідження засвідчило, що в фондах публічних бібліотек майже відсутні документи з історії, етнографії, культури всіх етнічних угруповань, що мешкають в регіоні. На нашу думку, вирішення цієї проблеми для публічних бібліотек, що обслуговують національні групи з високим рівнем сучасних читацьких потреб /болгарів, німців та ін. / - у використанні обмінних фондів бібліотек країни, книгообміну з бібліотеками і організаціями зацікавлених країн, розширенні репертуару періодичних документів відповідною мовою, взаємодії з іншими соціальними інститутами.

Серед мотивів звернень до краєзнавчих фондів публічних бібліотек переважає читання з метою навчання, особистий інтерес і професійна діяльність. Значна частина опитаних читачів читає краєзнавчі документи постійно або періодично, звертає до науково-популярних, довідкових і виробничих краєзнавчих документів. Такі підхід ми бачимо у читачів різних вікових груп, національностей, незалежно від часу проживання в регіоні. Задоволення ж складом краєзнавчого фонду залежить, як свідчать дані, від часу проживання читачів у краї.

За матеріалами дослідження були визначені деякі напрямки діяльності публічних бібліотек в прилученні читачів до національної культури: створення повноцінних краєзнавчих фондів як документну базу національно-культурного відродження; комплектування фондів для обслуговування національних меншинств; прилучення до української культури різних груп читачів шляхом запровадження різних методів і форм популяризації національної літератури; використання потенціалу інших соціальних інститутів.